

Zápis ze semináře „Kulatý stůl na téma -Vyhodnocování situace dítěte a jeho rodiny“, který se uskuteční v rámci projektu „Podpora standardizace orgánu sociálně-právní ochrany na Krajském úřadě Olomouckého kraje“ dne 3. 12. 2014

Místo konání: Kulatý stůl se uskuteční dne 3. 12. 2014 v budově Krajského úřadu Olomouckého kraje, Jeremenkova 40a, Olomouc, zasedací místnost č. 320, 3. nadzemní podlaží. Kulatý stůl bude zahájen v 10:00 hodin.

Přítomno bylo 24 pracovníků dle prezenční listiny:

1. Pracovníci orgánů sociálně-právní ochrany dětí na OÚORP
2. Pracovníci Krajského úřadu Olomouckého kraje

43 účastníků z řad pracovníků orgánů sociálně-právní ochrany dětí na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností a pracovníků orgánu sociálně-právní ochrany Krajského úřadu Olomouckého kraje se sešli dne **3.12.2014**, u kulatého stolu, který lektorsky zajišťovali **Mgr. Hana Solařová a Ilja Racek (organizace LUMOS)**

Na programu kulatého stolu byl prakticky prezentován postup při vyhodnocování situace dítěte v souladu s ustanovením § 10 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, v návaznosti na Směrnici Ministerstva práce a sociálních věcí č. j.: 2013/26780-21 ze dne 19. září 2013 o stanovení rozsahu evidence dětí a obsahu spisové dokumentace o dětech vedené orgány sociálně-právní ochrany dětí, a o stanovení rozsahu evidence a obsahu spisové dokumentace v oblasti náhradní rodinné péče.

Účastníci kulatého stolu měli možnost aktivně se zapojit prostřednictvím řešení modelových situací a v rámci diskuse se zamyslet nad aktuálními problémy z praxe.

Závěr:

Účastníci kulatého stolu měli možnost si v rámci představení tématu a řízené diskuze ujasnit

Hodnocení „dítěte“ a rodiny má v první řadě ukázat, nakolik je její prostředí pro dítě příznivé, příp. nepříznivé. Vedle toho má umožnit plánování a posuzování efektivity

práce s rodinou. (Matoušek, Pazlarová 2010)S ohledem na rychlost a komplexnost vyhodnocení musíme uvažovatpři nejmenších o dvou druhích vyhodnocování:

– Úvodní vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny

Vstupní hodnocení – určení závažnosti ohrožení dítěte a vymezení rychlosti a intenzity následného postupu. Tato fáze procesu ochrany dětí slouží k určení aktuální míry ohrožení dítěte za účelem stanovení rychlosti, razance a intenzity okamžité intervence. (Pemová, Ptáček 2012). Pokud stanovené vyhodnocení situace stačí a není indikovaná potřeba komplexního podrobného vyhodnocení, může následovat ukončení případu nebo vytvoření individuálního plánu podpory (IPOD) a realizace jeho jednotlivých kroků.

– Podrobné – komplexní vyhodnocení situace dítěte

Komplexní hodnocení dítěte a rodiny – hodnocení potřeb, rizika silných stránek dítěte, rodiny a komunity za účelem vytvoření IPOD. (Pemová, Ptáček, 2012). Toto vyhodnocení by mělo obsáhnout všechny oblasti potřeb dítěte, nezaměřuje se pouze na danou situaci, ale zaměřuje se také daleko víc na historii situace dítěte a rodiny, rodičovské kompetence a další případné zdroje okolo dítěte a rodiny.

Podrobné vyhodnocování potřeb dítěte směřuje k naplnění těchto cílů:

- objasnit a identifikovat potřeby dítěte a jeho rodiny a ověřit jejich naplňování,
- zjistit silné stránky rodičů/pečovatelů při péči o dítě a nalézt vhodné formy podpory tam, kde rodičovská kapacita nedostačuje k naplňování potřeb dítěte,
- zhodnotit situaci dítěte v širším kontextu (komunita, širší rodina),
- najít zdroje podpory pro rodinu mimo domácnost (širší rodina, služby v komunitě apod.)
- vytvořit společně individuální plán řešení situace ohroženého dítěte.

Každé vyhodnocování by mělo být založeno na těchto základních principech:

- Vyhodnocování je založeno na informacích/znalostech o vývoji dítěte, teorii citové vazby, podpůrných faktorech, pohledu dítěte, sociálním vyloučení, využití a zneužití moci, diskriminaci.
- Vyhodnocování je založeno na důkazech – všechna zjištění, která hodnotitel zaznamenává do rámce, musí být založena na důkazech.
-

Vyhodnocování není možné opřít o domněnky, ale vždy je nutné uvést konkrétní zdroj zjištění. To znamená:

- *získávání informací od rodiny, neboť tyto informace jsou pro hodnotící proces naprosto zásadní;*
- *využití výzkumu a základních znalostí pro pochopení informací získaných v rámci hodnocení;*
- *důraz na přesné zaznamenání, které rozlišuje zdroje informací, např. přímé pozorování, ostatní záznamy organizací, rozhovory s rodinnými příslušníky apod.*
- *celý proces by měl zabránit posuzování rodiny bez důkazů, na nichž má být hodnocení založeno.*

Vyhodnocování je proces, nikoli jednorázové opatření, tedy proces získávání informací z různých zdrojů a orientování se v nich spolu s rodinou a s odborníky, kteří s rodinou pracují. K tomu budeme potřebovat:

- *vytvořit si s rodinou dobrý pracovní vztah;*
 - *používat různé přístupy v hodnocení s cílem získat úplný obraz o situaci;*
 - *spolupracovat s jinými odborníky při provádění hodnocení;*
 - *pomocí informací získaných při hodnocení pochopit, jaká intervence bude fungovat pro dané dítě a rodinu;*
 - *průběžně přehodnocovat dopad intervencí a samotného hodnotícího procesu na rodinu.*
-
- Vyhodnocování je zaměřeno na dítě – dítě je v centru vyhodnocování, ve složitých situacích je totiž překvapivě snadné ztratit dítě ze zřetele. V praxi to znamená, že vždy musíme brát v úvahu názor dítěte a vytvořit řadu nástrojů pro použití u dětí, abychom s jejich pomocí dokázali pochopit jejich přání a pocity. Vždy musíme mít na paměti zajištění bezpečí dítěte po celou dobu hodnocení!
 - Bezpečnost dítěte je na prvním místě – v celém procesu vyhodnocování musíme mít na paměti, že nám jde zejména o bezpečí dítěte. Proto je nutné mít ohled na to, jaký dopad bude mít vyhodnocování či např. kontaktování konkrétní osoby pro dítě, zda některé informace nejsou pro dítě ohrožující. V takovém případě musíme postupovat tak, aby bezpečí dítěte nebylo ohroženo a zároveň celý proces směřoval k naplňování potřeb dítěte.
 - Informovanost – všichni účastníci vyhodnocování musí být hodnotitelem informováni o tom, že probíhá vyhodnocování potřeb dítěte. Informovanost se vztahuje též na dítě, a to přiměřeně jeho rozumovým schopnostem.
 - Spolupráce – aktivní účast dítěte a rodiny (pokud je možné) a dalších osob, které s dítětem jsou v kontaktu, vždy se snažíme rodinu a další osoby zainteresovat do procesu vyhodnocování a přesvědčit je ke spolupráci. Multidisciplinární přístup je ve vyhodnocování vítán, protože:
 - *různí odborníci mají různé dovednosti a znalosti a různé zkušenosti se životem rodiny;*
 - *tyto znalosti a zkušenosti by měly být v hodnocení použity;*
 - *spolupráce může zamezit duplikování práce pro rodinu – aby nemusela svůj příběh vykládat stále znovu;*
 - *zapojení dalších odborníků do procesu je plánován už od počátku.*
 - Podpora – hodnocení se zaměřuje zejména na pozitivní aspekty v situaci dítěte a rodiny, nejde jen o zhodnocení situace, ale o podporu rodičů a pečovatелů v jejich obtížné situaci.
 - Jedinečnost – každé dítě je jedinečné, každé vyhodnocení se tedy týká jen jednoho dítěte, a to i v případě, že se v rodině nachází více dětí (i sourozenců). Na každého sourozence je třeba vypracovat samostatné vyhodnocení, ačkoli v některých oblastech budou popisy.

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Realizovaným kulatým stolem tak byla částečně naplněna kritéria č.8 a 9 Standardů kvality sociálně-právní ochrany dětí.

Realizovaným kulatým stolem tak byla částečně naplněna aktivita č. 3 projektu.

Ze společného setkání vyplynula nabídka ze strany lektorů, k realizaci navazujícího kazuistického semináře ke konkrétním případům vyhodnocování.

Účastníci kulatého stolu budou s nabídkou osloveni v průběhu následujících 14 dnů zaměstnanci Krajského úřadu Olomouckého kraje

Zapsala 15.12.2014

Mgr. Alena Hlochová